

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра філософії
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради інституту/факультету

«18» травня 2021 року

Кипенський А.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

галузь знань гуманітарні науки

спеціальність 033 - філософія

освітньо-наукова програма Філософія

вид дисципліни професійна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання очно / заочна
(очно / заочна)

Харків – 2021 рік

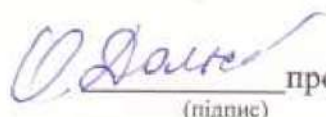
ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни

Філософський аналіз сучасного суспільства

Розробники:

Проф. кафедри філософії

(підпис)

проф. Дольська О.О.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри філософії

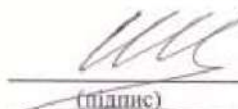
Протокол № 12 від «18» травня 2021 року,

Завідувач кафедри

(підпис)

Тараров Я.В.

Завідувач аспірантури

(підпис)

Штефан В.В.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис голови Вченої ради

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни:

формування у аспірантів поглиблених теоретичних знань у сфері фундаментальних поглядів та принципів науки на сучасне суспільство; розуміння взаємозв'язку суспільства з різноманітними світами реальності; знання про структуру суспільства, його сфери, а також про такі як явища глобалізація, геополітика, сучасна цивілізація, глобальні кризи, ідентичність.

Компетентності:

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей

СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій

Результати навчання:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших

дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

РН7. Не допускати академічної недоброчесності у наукових дослідженнях та сфері викладацької діяльності.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Теорії раціоналізму: науково-філософські та педагогічні методології	Філософія політики та права
Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії	Феноменологія
Філософсько-антропологічний дискурс сучасності	Гуманітарні проблеми високих технологій

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	120/4	40	80	30		10	40			+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає **33,3%**:

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, С)	Кількість годин	<p style="text-align: center;">Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.</p>	<p style="text-align: center;">Рекомендована література (базова, допоміжна)</p>
1.	Л	2	<p>ВСТУП Суспільство як об'єкт філософського аналізу 1.Предмет та завдання дисципліни. Поняття про соціальну онтологію. 2.Філософські підходи до вивчення суспільства. 3.Принципи та підходи вивчення суспільства.</p>	/1,13,19,20,24, 25,29,30,31,37, 43,44,48,59,61, 62,82/
2.	Л	2	<p>Тема I. Історичний контекст соціально-філософських ідей та формування методологічних ліній дослідження суспільства. Суспільство: соціальна реальність як історія. Ідеї Античності, Середньовіччя. 1.Стабільність та мінливість історії, її спрямованість. Традиції та еволюція. 2.Суспільне благо та ідеальна держава (Платон). Основні ідеї «Політики» Аристотеля. 3.Основні ідеї розбудови держави у Середньовіччі.</p>	/1,13, 19,20,24,25, 29,30,31,37, 43,44,48,59, 61,62,82/
3.	Л	2	<p>Соціальні ідеї у філософії Відродження та Нового часу. 1.Соціальні та політичні цінності книги М. Макіавеллі «Государ». 2.Теорія природних прав та суспільного договору Т. Гоббса, Дж. Локка. 3.Соціальна філософія Ж-Ж. Руссо. 4.Географічний детермінізм Монтеск'є. 5.Людська історія як реалізація «плану природи» (І. Кант). Ідея вічного миру (І. Кант).</p>	/1,13, 19,20,24,25, 29,30,31,37, 43,44,48,59, 61,62,82/
4.	С	2	<p>Історичний контекст формування соціально-філософських ідей. 1.Філософські підходи до вивчення суспільства. 2.Принципи вивчення суспільства. Категорії соціальної реальності. 2. Фактори історичної динаміки. Еволюційний та революційний розвиток. 3. Основні ідеї розбудови суспільства в Античності. 4. Соціальні ідеї у філософії Відродження і Нового часу.</p>	/1,13 19,20,24, 25,29,30,31,37, 43,44,48,59, 61,62,82/
5.	Л	2	<p>Соціально-філософські ідеї XIX ст. і початку XX ст. Формування сучасних методологічних підходів. 1. Соціальна філософія К. Маркса. 2.Формація. Структура суспільної формації. Базис та надбудова. Спосіб виробництва. Виробничі відносини та виробничі сили. Класи, експлуатація та класова боротьба. Держава. Суспільна свідомість, її структура. Соціальні революції.</p>	/1,13 19,20,24, 25,29,30,31, 37,43,44,48, 59,61,62,82/

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ЛЗС)	Кількість годин	<p>Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.</p>	Рекомендована література (базова, допоміжна)
			3.Вебер і Маркс: цінності та влада як основи економіки.	
6.	Л	2	Основи цивілізаційного підходу. 1.Цивілізаційний підхід: особливості та характеристики. 2.М. Данілевський, О.Шпенглер, А.Тойнбі. 3.Теорія суспільства та цивілізації П. Сорокіна. 4. Теорія С. Хантінгтона.	/1,13 19,20,24, 25,29,30,31, 37,43,44,48, 59,61,62,82/
7.	Л	2	Концепції постіндустріального та інформаційного суспільства. 1.Теорії постіндустріального суспільства. 2.«Осьовий принцип» як теоретико-методологічна підстава. 3.Постіндустріальне суспільство: чинники трансформацій. 4.Концепції інформаційного суспільства.	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68, 69,71,73,74, 76,77,78,81, 82,89,90,97, 98,99/
8.	С	2	Формування сучасних методологічних підходів до аналізу суспільства. 1.Марксизм: теорія суспільства. 2. Цивілізаційні підходи дослідження суспільства. 3.Концепція постіндустріального та інформаційного розвитку сучасного суспільства.	/1,2, 7,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68,69, 71,73,74,76, 77,78,81,82, 89,90,97,98,/
9.	Л	2	Тема II. Суспільство як система: світи реальності. Історичні системи та світ-системи. 1.Міні-системи, світи-імперії та світи-економіки (І. Валлернстайн). 2. Правила світу-економіки за Ф. Броделем. Ядро, полупериферія, периферія. 3. Система і цикли (Цикли М. Кондратьєва).	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30,31, 34,43,44,45, 54,50,68,69, 71,73,74,76, 77,78,81,82/
10.	Л		Структурна організація суспільства. 1.Системна організація суспільства. 2. Теорія соціальних систем Н. Лумана: соціологічні та міждисциплінарні ресурси. 3.Функціональні системи в функціонально-диференційному суспільстві. 4. Опис структури суспільства: різноманітні кути зору.	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30,31, 34,43,44,45, 54,50,68,69, 71,73,74,76, 77,78,81,82/
11.	Л		Техніко-економічний та соціальний виміри суспільства. 1. Матеріально-економічна складова. Власність, ринок та держава. 2. Техносфера та її значення в сучасному суспільстві. 3.Соціальний вимір суспільства. Класи. Трансформація класової моделі Маркса. 4. Класові моделі у сучасних соціологічних концепціях.	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24- 26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82- 87,92,93,95,97,98

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, С)	Кількість годин	<p>Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах).</p> <p>Назви змістових модулів.</p> <p>Найменування тем та питань кожного заняття.</p> <p>Завдання на самостійну роботу.</p>	Рекомендована література (базова, допоміжна)
12.	С	2	<p>Системно-структурний характер організації суспільства.</p> <p>1.Світ як система (світо-системний аналіз).</p> <p>2.Виміри суспільного існування.</p> <p>3.Шляхи соціально-економічного розвитку.</p> <p>4.Класова ідентифікація.</p> <p>5.Влада. Норми. Примус та насильство.</p> <p>6.Громадянське суспільство.</p> <p>7.Культура, освіта.</p>	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24-26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82-87,92,93,95,97,98
13.	Л	2	<p>Політичний та культурний виміри суспільства.</p> <p>1. Політика як соціальний регулятор відносин між індивідами та соціальними спільнотами.</p> <p>2.Влада. Норми. Світ права. Освіта.</p> <p>3. Філософські та соціальні основи політичних течій.</p> <p>Методологія балансів влади. Три види примусу.</p> <p>4. Цінності: трансформації і традиції.</p>	/ 1,2, ,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68, 69,71,73,74, 76,77,78,81, 82,89,90,97 /
14.	Л	2	<p>Тема III. Глобалізація і мегатенденції сучасного світового розвитку.</p> <p>Глобалізація як предмет філософського аналізу.</p> <p>1.Глобалізація. Характер визначення. Поняття глобалізація та її виміри (У. Бек).</p> <p>2.Культурно-історичні проблеми глобалізації. Економічна, політична, соціальна глобалізації.</p> <p>3. Глобалістика як галузь наукового знання. Всесвітнє суспільство.</p> <p>4.Американська теоретична соціологія та соціальна філософія про Всемірне суспільство.</p>	/1,2, 7,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68,69, 71,73,74,76,77, 78,81,82,89, 90,97,98,99 /
15.	Л		<p>Концептуальні засади філософії геополітики: мегатенденції сучасного світового розвитку.</p> <p>1. Філософські засади геополітики. Понятійно-категоріальний апарат та етапи розвитку геополітики.</p> <p>2.Основні концепції класичної геополітики.</p> <p>3.Геополітичні принципи. Теорія геополітичної динаміки.</p> <p>4.Мегатенденції розвитку на локальному, національному та світовому рівнях.</p>	/1,2, 7,8,11,12, 19,23,25,30, 31,34,43,44, 45,54,50,68,69, 71,73,74,76,77, 78,81,82,89, 90,97,98,99 /
16.	С	2	<p>Глобалізація і глобалізаційні процеси.</p> <p>1.Глобалізація в контексті нових галузей знань.</p> <p>2.Виміри глобалізації. Підходи до вивчення глобалізації.</p> <p>3.Глобальне та локальне. Глобальні проблеми: систематизація, шляхи вирішення.</p> <p>4.Виклики глобалізації: економічний, політичний, особистість і суспільство, демографічний, екологічний.</p>	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99/

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, С)	Кількість годин	<p>Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах).</p> <p>Назви змістових модулів.</p> <p>Найменування тем та питань кожного заняття.</p> <p>Завдання на самостійну роботу.</p>	Рекомендована література (базова, допоміжна)
17.	Л	2	<p>Глобальні проблеми та криза сучасної цивілізації.</p> <p>1.Ознаки глобальних проблем. Систематизація глобальних проблем.</p> <p>2.Антиглобалізм: ідеологія та реальність.</p> <p>3.Формування техніко-технологічної цивілізації: проблеми, ризику, кризи. Інструментальний розум та глобальна культура.</p>	/ 1,4,5,6,10,11, 13,15-20,24-26,30,31,34-37, 43,44,49, 50-60,67,76,78, 79,80,81,82-87/
18.	Л	2	<p>Траєкторії у формуванні світових цивілізацій сучасності.</p> <p>1.Передумови формування світових цивілізацій: виклики ХХІ ст.</p> <p>2.Основні геополітичні та гео економічні гравці.</p> <p>3.Філософія глобального розвитку подій: погляд у майбутнє.</p>	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75/
19.	Л	2	<p>Перспективи нової цивілізації в контексті ціннісного дискурсу.</p> <p>1. Новий світ і зміни цивілізаційного характеру.</p> <p>2. Глобалізація і національна ідентичність.</p> <p>3. Основні цінності у трансформаційних цивілізаційних процесах.</p> <p>4. Стара-нова система цінностей.</p>	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75/
20.	С	2	<p>Криза сучасної цивілізації і мегатенденції сучасного світового розвитку.</p> <p>1.Цивілізаційні засади глобалізації. Геополітичні принципи та динаміка.</p> <p>2.Прояви та тенденції культурної глобалізації. Етноси, нації та національні відносини.</p> <p>3.Зрушення світоглядного характеру в контексті ціннісного дискурсу.</p> <p>4.Нова-стара система цінностей.</p>	/ 6,7,9,11,12, 14,15,21-32,27, 28,33,34,40-42, 45,47,63,-68,72,75, 79,80,91,94,99/
Разом		60		

Примітки

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються студентом самостійно (п. 3 додатку 8).
3. У графі 5 вказується номер відповідно до Додатку 14.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2	Підготовка до практичних(семінарських) занять	20
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	10
4	Виконання індивідуального завдання: обговорювання теми тез або статті	40
	Разом	80

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1.	Методологічні принципи вивчення суспільства.	6 тиждень – 8 тиждень
2.	Структура в системному підході.	
3.	Теорія структурації Е. Гідденса.	
4.	Значення поняття цілісність для аналізу суспільства в його трансформаційних станах.	
5.	Наведіть спільні і відмінні риси методологій Е. Гідденса і Н. Лумана у поясненні структури суспільства.	
6.	Різниця методології цивілізацій О. Шпенглера, А. Тойнбі і методології сучасного розуміння цивілізації.	
7.	Значення процесу інформатизації в концепціях сучасного розуміння суспільства.	
8.	Методологія вивчення інформаційного суспільства з урахуванням значення засобів мас-медіа.	
9.	Суспільство ризику. Особливості розвитку, характеристики.	
10.	Основні показники або загальні критерії розвитку у порівняльному аналізі традиційного, індустріального і постіндустріального суспільства.	
11.	Концепції постіндустріальної та інформаційного розвитку: порівняльний аналіз.	
12.	Р. Дарендорф про конфлікт як суттєву характеристику сучасного суспільства та критерієм для визначення соціального стану людини.	
13.	Трансформація вчення К. Маркса про класи в концепції Р. Дарендорфа.	
14.	Класова модель Е. Гідденса.	
15.	Особливості соціального конфлікту у програмованому суспільстві.	
16.	Основні категорії дослідження суспільства А. Турена.	
17.	Сучасні моделі соціальної диференціації. Критерії класів, класових прошарків, класових груп.	
18.	Політичне та громадянське суспільство. Значення публічної сфери для становлення громадянського суспільства.	

19.	Нові технології нагляду та примусу в інформаційному суспільстві.
20.	Концепт дискурс в трансдисциплінарних дослідженнях управління, влади М. Фуко.
21.	Технологія спокуси і форми насильства в сучасному суспільстві. Практична та дискурсивна свідомість.
22.	Тенденції програмованого суспільства з точки зору його політичної організації. Чи може управління мати ознаки хибного або істинного?
23.	Позиції Ф. Фукуями і С. Хантінгтона в оцінці сучасної моделі розвитку суспільства. Чи можливо визначити позитивні і негативні ознаки лібералізму?
24.	Види сучасного прояву влади (у політиці, соціальній сфері, природному середовищі тощо).
25.	Управління та функціонування цілісності суспільства. Проаналізуйте сценарії розвитку цієї цілісності з позицій демократичного централізму і лібералізму.
26.	Соціальний детермінізм та антропологічний детермінізм.
27.	Значення культури для освітянських процесів.
28.	Вплив техно-соціального феномену на зміни в освітянському процесі.
29.	Терміни «гіперреальність», «симулякр», «симуляція» в сучасній культурі. Перехід від наочності до більшої абстрактності.
30.	Аналіз значення науково-технічної революції, спираючись на поняття діяльність, свобода, необхідність і відповідальність.
31.	Націоналізм публіки та транснаціоналізм еліт.
32.	Концепції ідентичності.
33.	Ідентичність та автономія культури.
34.	Економічна глобалізація як становлення фундаменту світового суспільства.
35.	Економічна глобалізація і модернізація.
36.	Теоретичні обґрунтування світового суспільства.
37.	Перспективи розвитку та взаємодій мегатенденцій.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Метод лекції передбачає ознайомлення студентів з її планом, що допомагає стежити за послідовністю викладу матеріалу. Важливо навчити студентів конспектувати зміст лекції, виділяючи в ній головне. Це розвиває пам'ять, сприйняття, волю, вміння слухати, увагу, культуру мови.

При проведенні лекційних занять *методи готових знань* (коли студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) поєднуються з *дослідницьким методом* (який передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків).

На початковому етапі вивчення нової інформації на лекціях переважає *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод, при якому викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а учні здійснюють сприймання, осмислення і запам'ятовування її.

На певному етапі, коли викладач відчуває готовність студентів до інших методів навчально-пізнавальної діяльності, використовуються більш прогресивні методи:

- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і студенти вирішують її самостійно, висувачи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації.

У викладанні лекційного матеріалу переважає *пояснювальний метод*, при якому викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння студентами.

При наявності наочного матеріалу за темою лекції (відеофільми, презентації, зразки виробів, лабораторні дослідницькі установки) використовується *інструктивно-практичний метод* викладання, при якому викладач інструктує учнів не тільки словесними, але й наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії.

На відміну від лекційних занять, виконання індивідуального завдання потребує від студента дещо інших навичок, тому для нього використовується *спонукальний метод навчання*, коли викладач ставить перед студентами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність. Студенти при цьому, у свою чергу, самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування, проведення контрольної роботи, виконання індивідуального завдання.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, виступу на заняттях;

- з індивідуальних завдань – шляхом оцінювання реферату та виступу на студентській конференції за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту (з оцінкою за 100-бальною шкалою) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Семестровий контроль проводиться в усній формі за контрольними завданнями або шляхом тестування з використанням технічних засобів.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення підсумкової оцінки.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Індивідуальне завдання	100
20	20	20	30	

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

- 1) навчальна програма,
- 2) робоча навчальна програма
- 3) плани семінарських занять
- 4) екзаменаційні питання
- 5) бібліотечний фонд університету і кафедри
- 6) електронні версії навчальної і наукової літератури

Складові навчально-методичного забезпечення
навчальної дисципліни розташовані на сайті:

<http://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/materiali-dlya-pidgotovki-aspirantiv-usih-spetsialnostej-z-kursu-svitoglyadni-ta-sotsiokulturni-osnovi-naukovo-tehnichnoyi-diyalnosti/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література	
1.	Бауман З. Мыслить социологически : учеб. пособие / З. Бауман. – М. : Аспект-Пресс, 1996. – 255 с.
2.	Байме К. фон. Політичні теорії суспільства. – К., 2008.
3.	Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 384 с.
4.	Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / У. Бек. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
5.	Белл Д. "Прийдешнє постіндустріальне суспільство", К, 2010.
6.	Бурдьє П'єр // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011
7.	Бурдьє П. Социальное пространство: поля и практики / П. Бурдьє. СПб. : Алетейя; М. : Ин-т эксперим. социологии, – 2005
8.	Бодрияр Ж. Символический обмен и смерть / Ж. Бодрияр. М.: Добросвет, 2000.
9.	Бодрияр Ж. Система вещей. М. : Рудомино, 1999.
10.	Бодрияр, Жан // Філософський енциклопедичний словник. К., 2011.
11.	Бурдьє П. Социология политики. М. : Socio-Logos, 1993.
12.	Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / И. Валлерстайн. – М. : Логос, 2003. – 368 с.
13.	Вебер М. Три чисті типи легітимного панування// Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика.К. : Основа, 1998. С. 157–172.
14.	Гваттари Ф., Делез Ж. Что такое философия? = Qu'est-ce que la philosophie? М.: Ин-т эксперим. социологии; СПб. : Алетейя, 1998.
15.	Гидденс Э. Новые правила социологического метода // Теоретическая социология: Антология: В 2 ч. М. : Книжный дом «Университет», 2002. Ч. 2.
16.	Гидденс Э. Социология. М. : Эдиториал УРСС, 1999.
17.	Горкгаймер М. Критика інструментального розуму / М. Горкгаймер. – К. : ППС – 2002, 2006.
18.	Громов Й. Западная социология СПб. : ООО «Изд-во ДНК», 2003.
19.	Дольська О.О.Філософія сучасного суспільства / О.О. Дольська. – Харків : НТУ «ХП», 2013.
20.	Ильин И. Постмодернизм. Словарь терминов. М.: ИНИОН РАН INTRA, 2001.
21.	Иноземцев В. Л. Постиндустриальное общество как теоретическая конструкция// Социально-экономические проблемы информационного общества.Сумы : ИТД «Университетская книга», 2005.
22.	Ионин Л.Г. Масса и власть сегодня (актуальность Э. Канетти) / Л.Г. Ионин // Вопросы философии. 2007. № 3.С. 3–15.
23.	Кривуля О. М. Філософія: світ – людина – дух: навч. Посібник. Х. : ТОВ «Прометей», 2003.
24.	Култаєва М. Д. Європейська теоретична соціологія ХХ – ХХІ століття: навч. посібник / М. Д. Култаєва, О. І. Навроцький, І. І. Шеремет. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008.
25.	Култаєва М.Д., Прокопенко І.Ф., Радіонова І.О., Троцько І.В. Соціологія глобалізації, Навч. Посібник. Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2008.
26.	Луман Н. Власть. М. : Праксис, 2001.
27.	Луман Н. Общество как социальная система. М. : Логос, 2004.

28.	Луман Н. Тавтология и парадокс в самоописании современного общества
29.	Мак-Люэн М. Галактика Гутенберга. Сотворение человека печатной культуры. К. : Ника-Центр, 2010.
30.	Мамфорд Л. Миф машины. Техника и развитие человечества. М. : Логос, 2001
31.	Міжнародне суспільство порівняльного дослідження цивілізацій // http://www.wmich.edu/iscsc/index.html
32.	Морен Э. Метод. Природа природы. М. : Прогресс-Традиция, 2005.
33.	Ортега-и-Гассет Х. Человек и люди / Х. Ортега-и-Гассет // Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства и другие работы. Эссе о литературе и искусстве. – СПб. – М. : Искусство, 1991.
34.	Павленко Ю.В. История мировой цивилизации, 2002.
35.	Парсонс Т. Система современных обществ. М. : Аспект Пресс, 1998
36.	Поппер Карл. Відкрите суспільство та його вороги. Т. I. У полоні Платонових чарів / Пер. з англ. Олександр Коваленко. – К.: «Основи», 1994.
37.	Поппер Карл. Відкрите суспільство та його вороги. Т. II. Спалах пророцтва: Гегель, Маркс та послідовники / Пер. з англ. Олександр Буценко. – К.: «Основи», 1994.
38.	Поппер Карл. Злиденність історизму / Пер. з англ. Василь Лісовий. – К.: «Абрис», 1994.
39.	Сорокин П. Общие принципы цивилизационной теории и её критика / Сорокин П. // Сравнительное изучение цивилизаций : Хрестоматия. – М. : Аспект-Пресс, 1998.
40.	Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / П. А. Сорокин. – М. : Политиздат, 1992.
41.	Тоффлер Э. Революционное богатство / Э. Тоффлер. – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : ПРОФИЗДАТ, 2008.
42.	Тоффлер Э. Третья волна. / Э. Тоффлер. – М. : АСТ, 2004.
43.	Тоффлер Э. Шок будущего / Э. Тоффлер. – М. : ООО «Изд-во АСТ», 2002.
44.	Фливибьберг Б. Хабермас и Фуко: мыслители для гражданского общества / Б. Фливибьберг // Вопросы философии. – 2002. – № 2. – С. 137–157.
45.	Фуко М. Археология знания / М. Фуко. К. : Ника-Центр.
46.	Фукуяма Френсіс // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.:Парламентське видавництво, 2011.
47.	Що сказав Фукуяма? // Zbruch, 25.08.2016
48.	Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. «Наш Формат», 2019.
49.	Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. «Наш Формат», 2019. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. «Наш Формат», 2020.
50.	Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. «Наш Формат», 2020.
51.	Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек. М. : ООО «Изд-во АСТ: ЗАО НПП «Ермак», 2004.
52.	Хайек Ф. А. Право, законодательство и свобода. Современное понимание либеральных принципов справедливости и политики. М. : ИРИСЭН, 2006. – 644 с.
53.	Хантингтон С. Кто мы? : Вызовы американской национальной идентичности. М. : ООО Изд-во АСТ : ООО Транзит книга, 2004.
54.	Цивілізаційні перехрестя сучасного суспільства https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/tsyvilizatsiine_perehrestia.pdf
55.	Шайхутдинов Р.Г. Современные технологи власти / Р. Г. Шайхутдинов // Вопросы

	философии. – 2007. – № 11. – С. 3–12.
56.	Шпенглер О. Закат Европы. Образ и действительность. Т. 1. Новосибирск : ВО «Наука», 1993.
57.	Шпенглер, Освальд // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002.
58.	Шпенглер О. «Присмерк Європи» .Т. II. Київ., 2011.
59.	Еліас Н. Про німців. (ориг. назва: Штудії про німців. Боротьба за владу та генеза габітусу в 19.-20. столітті). К.: «Юніверс», 2010.
60.	Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження. Київ: Перун», 2003.
61.	Беккер Д. В обществе – об обществе. – К., 2010.
62.	Бенхабиб Е. Равенство и разнообразие в глобальную эру. М., 2017.
63.	Бергер П. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / П. Бергер, Т. Лукман. М. : Медиум, 1995. – 323 с.
64.	Бехманн Г. Современное общество как общество риска / Г. Бехманн // Вопросы философии. 2007. № 1. С. 26–47.
65.	Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний / Г. Бехманн. М. : Логос, 2010. – 248 с.
66.	Воронкова В. Концептуальні засади філософії геополітики. 2008,
67.	Кант И. Идея всеобщей истории во всемирно-гражданском плане // Соч. в 6 т. – Т. 6. – М. : Гос. изд-во полит. лит-ры, 1966. – С. 5–25.
68.	Глобализация и национальная идентичность. – М., 2010.
69.	Крадин Н. Н. Проблемы периодизации исторических макропроцессов / Н. Н. Крадин // Л. Е. Гринин, А. В. Коротаев, С. Ю. Малков. История и Математика : Альманах. – М. : Либроком, 2009. – № 5. – С. 166–200.
70.	Лук'янець В. С. Сучасний філософський дискурс про методологічну культуру / В. С. Лук'янець // В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко, Л. В. Озадовська. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. – К. : Кондор, 2000. – С. 13–15.
71.	Кефели И.Ф. Философия геополитики в контексте современного теоретического знания.
72.	Липкин А. К вопросу о понятиях национальной общности и национального культурного ядра // Вестник российской нации, 2012, № 4 – 5, с. 155-176 (https://mipt.ru/education/chair/philosophy/publications/works/lipkin/civilization/nations.php)
73.	Класики геополітики: Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, А. Мехен, Х. Маккіндер.
74.	Назаретян А.П. Мировоззренческая перспектива планетарной цивилизации // Глобальное будущее 2045. Конвергентные технологии (НБИКС) и трансгуманистическая эволюция / Под ред. проф. Д.И. Дубровского. М. : ООО «Издательство МБА», 2013. – С. 26–49.
75.	Карл Маркс. Наймана праця й капітал
76.	Карл Маркс. До критики політичної економії /
77.	Карл Маркс. Капітал. Критика політичної економії. Том I. Кн. I.
78.	Карл Маркс. Капітал. Критика політичної економії. Том III. Ч. I.
79.	Карл Маркс. Вибрані твори. Том 1.
80.	Маккіндер Х. Дж. Географическая основа истории // Классики геополитики, XX век: Сб. статей / Сост. К. Королев. М., 2003.
81.	Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. М. : АСТ, Хранитель, 2006.
82.	Степин В.С. Переломы в цивилизационном развитии. Точки роста новых ценностей \\\

	Глобальное будущее 2045. Конвергентные технологии (НБИКС) и трансгуманистическая эволюция / Под ред. проф. Д.И. Дубровского. – М. : ООО «Издательство МБА», 2013. – С. 10–25.
83.	Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство. Основні поняття чистої соціології / Пер з нім. – К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2005.
84.	Уэбстер Ф. Теории информационного общества. М. : Аспект-Пресс, 2004.
85.	Фуко М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы. М. : Ad Marginem, 1999.
86.	Глобалізація в соціологічному вимірі / НАН України, Ін-т соціології; К., 2011
87.	Окрут М. Повсякденна реальність: пошуки визначення //Соціум.2006. № 5. С. 30-41.
88.	Archer M. The Reflexive Imperative in Late Modernity. Cambridge : Cambridge University Press, 2012.
89.	Coleman R. A Sensory Sociology of the Future: Affect, Hope and Inventive Methodologies. // Sociological Review. – 2017. – Vol. 65 (3). – P. 525-543.
90.	Fox N. Sociology and the New Materialism: Theory, Research, Action. London : Sage, 2017.
Допоміжна література	
1.	Baudrillard J. De la seduction / J. Baudrillard. – Paris, 1979. – 243 p.
2.	Baudrillard J. In the Shadow of the Silent Majorities (Semiotext(e) / Foreign Agents) / J. Baudrillard. – New York, 1994. – 128 p.
3.	Lyotard J.-F. The Postmodern Condition a Report on Knowledge / Jean-François Lyotard ; [translated by Geoff Bennington and Brian Massumi Foreword by Fredric Jameson]. – Minneapolis : Minesota Press, 1988. – 110 p.
4.	Piore M. J., Sabel Ch. F. The Second Industrial Divide / M. J. Piore, Ch. F. Sabel. – New York, 1986. – 368 p.
5.	Sabel Charles F. Work and Politics: The Division of Labour in Industry. Cambridge Studies in Modern Political Economies / Charles F. Sabe. L – Cambridge, 1984. – 320 p.
6.	45.Stehr N. Knowledge Societies / N. Stehr. – London, 1994. – 291 p.
7.	Zuboff S. In The Age Of The Smart Machine: The Future Of Work And Power / S. Zuboff. – New York, 1989. – 468 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

<http://nlu.org.ua> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого

<http://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені

В.О.Сухомлинського

<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr> Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича

<http://lib.npu.edu.ua> Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені

М.П.Драгоманова

<http://www.library.ukma.edu.ua> Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могиллянська академія»

<http://lounb.org.ua> Львівська обласна універсальна наукова бібліотека

<http://odnb.odessa.ua> Одеська національна наукова бібліотека

<https://www.libr.dp.ua> Дніпровська обласна універсальна наукова бібліотека імені

Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія

<https://www.rsl.ru> Российская государственная библиотека (Москва)

<http://nlr.ru> Российская национальная библиотека (СПБ)

<http://www.library.spbu.ru> Научная библиотека Санкт-Петербургского государственного университета

<https://www.nlb.by> Национальная библиотека Беларуси

<http://csl.bas-net.by> Центральная научная библиотека имени Я. Коласа НАН Беларуси

<https://library.bsu.by> Фундаментальная библиотека Белорусского государственного университета

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/> Електронна бібліотека філософії

<https://pidruchniki.com/filosofiya/> Філософська навчальна література online

<http://filosof.historic.ru> Цифровая библиотека по философии

<https://platona.net/load/> Библиотека философа «ПлатонаНет»

<http://lib.ru/FILOSOF/> Философия – Lib.ru

<https://iphlib.ru/library> Электронная библиотека Института философии РАН (новая версия)